

Asia: VN/5386/2020-VM-152

Lausuntopyyntö ehdotuksesta julkisen hallinnon API-periaatteiksi

1.1 Tarjoa ja hyödynnä tietoja pääsääntöisesti ohjelmointirajapintojen kautta

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

1.2 Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiselle ja hyödyntämiselle tavoitteet ja hanki riittävät resurssit

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

1.3 Varmista hankinnoissa yhteentoimivuus muiden tietojärjestelmien kanssa

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

1.4 Edistä sisäistä ja ulkoista yhteistyötä

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

2.1 Kehitä ohjelmointirajapintoja tarvelähtöisesti

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

2.2 Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiseen ja hyödyntämiseen liittyvät roolit, tehtävät, vastuut ja toimintamallit.

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

2.3 Kuvaa ohjelmointirajapintojen muodostama kokonaisuus

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

2.4 Tunnista ja hallitse ohjelmointirajapintoihin liittyvät riskit

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

3.1 Kehitä ohjelmointirajapinnat avoimilla ja teknologiariippumattomilla standardeilla ja protokollilla

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

3.2 Kuvaa ohjelmointirajapintojen käsittelemät tiedot yhteisten ja yleisten tietomallien mukaisesti

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

3.3 Testaa, versio, dokumentoi ja julkaise ohjelmointirajapinnat

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

3.4 Seuraa ohjelmointirajapinnoille asetettuja mittareita ja muita ominaisuuksia

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Akatemia pitää ehdotuksessa esitettyjä periaatteita kannatettavina. Ehdotus on laadittu huolellisesti, periaatteet on kuvattu ymmärrettävästi ja niihin on liitetty konkreettisia esimerkkejä, jotka helpottavat periaatteiden ymmärtämistä ja soveltamista. Suomen Akatemian näkökulmasta on perusteltua, että kyse on nimenomaan periaatteista ja suosituksista eikä velvoittavista linjauksista.

Periaatteiden luokittelu strategiaan, taktisiin ja operatiivisiin periaatteisiin on käyttökelpoinen jäsentelytapa. Pienten julkishallinnon toimijoiden näkökulmasta periaatteiden soveltaminen käytäntöön on kuitenkin haasteellista kaikilla näillä johtamisen tasoilla. Periaatteissa edellytetään tietohallinnon ja tiedonhallinnan kysymysten nostamista strategisella tasolla linjattaviksi. Avoimet rajapinnat voivat mahdollistaa uudenlaista toimintaa, joten kyse ei ole pelkästään tietohallinnon toiminnan kehittämisestä.

Rajapintoja tulisi kehittää organisaation strategisten kumppanuuksien ja yhteistyön näkökulmasta nouseviin tarpeisiin ja kehittämistyön tueksi tarvitaan myös ymmärrystä siitä, mihin rajapinnan kautta saatavaa tietoa käytännössä hyödynnetään. Suorien organisaatioiden välisten point-to-point -tyyppisten rajapintojen sijasta pitäisi pyrkiä ratkaisuihin, joissa voidaan hallita myös tarvittavien liittymien määrää. Liittymien elinkaaresta tulee myös huolehtia ja myös niiden käytöstä poistaminen vaatii suunnittelua ja yhteistyötä.

Strategiset linjaukset vaativat myös taktisen ja operatiivisen tason resurssointia ja osaamista. Pienissä virastoissa IT-osaaminen on tyypillisesti harvojen henkilöiden harteilla ja välttämättä ei edes ole erillistä IT-yksikköä tai henkilöstöä. Lisäksi henkilöstöllä ei välttämättä ole tarvittavaa osaamista API-rajapintoihin liittyvien erityyppisten tehtävien hoitamiseen.

Periaatteiden vieminen käytäntöön edellyttää pitkäjänteistä ja tavoitteellista työskentelyä, jota voitaisiin myös tukea valtionhallinnossa esim. tarjoamalla tueksi koulutusta ja mahdollisesti myös ulkopuolista konsultointia, jonka avulla virastot voisivat edetä omien ratkaisujensa laatimisessa ja löytää yhteistyössä myös malleja ulkopuolisten toimijoiden ja toimittajien kanssa työskentelyyn.

Rajapintakehitys edellyttää myös julkishallinnon sanastotyötä ja metatiedottamista sekä dokumentointia.

Toimittajien kyvykkyys ja halu luoda ratkaisuja, joissa rajapintojen avoimuus toteutuu, vaatineen valtionhallinnossa myös konsernitason yhteistä ohjausta ja panostusta tarkoitusta tukevien sopimusmallien ja kilpailutusaineistojen kuten vaatimusmäärittelyjen yhteiseen kehittämiseen.

API-periaatteissa on käsitelty tietojen julkisuutta sekä henkilötietojen tietosuojaa varsin niukasti. Näiden kysymysten tarkentamiselle ja syvällisemmälle pohdinnalle tulee tarvetta periaatteiden soveltamisen yhteydessä.

Huovinen Liisa
Suomen Akatemia